

8 JEHOVA JUVANTE! *Nº 75*
TYROCINIUM ACADEMICUM,
DE

MELLIFICIO

Suffragante Amplissimo, Inclyti ad
Auram Palladii, SEN. PHILOS.

MODERANTE,

M. TORST. RUDEEN,

Poët. Prof. Ord.

Ad diem 20 Februarii, A. 1704.

Loco horisque suis,

Publicæ bonorum modeste defert

Disquisitioni

JOHANNES J. WANÆUS,

Sat. Finl.

A B O Æ,

Impr. apud J. WAL.

225 Rantman

In
SACRAM REGIAM MAJESTATEM
Perspectæ Fidei VIRO,
Reverendissimo PATRI
ac DOMINO,

DN. JOHANNI
GEZELIO,

S. S. Theologiæ DOCTORI
Famigeratissimo,
Inclytæ Diocesi. Aboënsis EPISCOPO
Eminentissimo,
Florentissimi ad Auram Musarum
Chori PRO-CANCELLARIO
Magnificentissimo.
Consistorii Ecclesiastici PRÆSIDI
Gravissimo,
MÆCENATI & PATRONO
meo Maximo.

ANNOS BENE MULTOS ET PROSPERO
FORTUNÆ ADFLATU BEATOS!

Hæret ut ad lancem mihi mens, & fluctuat
atque

Alternant dubiam spesq; timorq; fidem.
Num labor exiguus rudimenta; prima juventæ,

Hoc insigne suâ fronte referre queant;
Astitit, & placidè dubitantia pectora lenit,
Talibus informans, Pallas amica modis:

Florilegis apibus *naturam Jupiter Ipse*

Hanc dedit, ut thymbris purpureisq; rosas
Assideant, quærantque bonæ, sibi pignora, terræ

Optima, quo cellas melle replere queant:
Ejusdem pariter cœlestia dona volucris,

Ortum, naturam, pingvia mella, favos,
Quicupis ipse Tuis parvis intexere chartis,

Instar apum vigilans, florida testâ petas.
Nec bene distendas Hyblæo nectare cellas,

Hinc Tibi ni quæras balsama grata prius.
Est equidem *rutilo mea non fulgore cerusca,*

Hæc apis aut maculis, discolor atq; notis,
Horrida sed latamq; trahens miserabilis alvum,

Hanc PATRONE tamen, suscipe mitis avem,
Meque Tui recreet subridens aura favoris,

Cui totum voveo me, mea cœpta: manens

REVERENDISS: PATRIS

devotissimus cliens

Joh. Waneus.

Consultissimo, Pl. Reverendis, Reveren
Patronis, Patri, Fautori

DN. ANDREÆ PRYTZ,
CONSULI Civitatis Aboënsis, & legum
peritia & æqvitat̃s cultu maximè
inclyto, Avunculo meo & Nutritio
indulgentissimo, quovis observantiæ
cultu æternum suspiciendo.

DN. M. ANDREÆ INDRENIO,
Pastori in Ruovesi vigilantissimo,
ut quondam Præceptori, ita nunc
Fautori sincerâ mente ætatem vene-
rando.

DN. JOHANNI WANÆO,
Sacellano in Orivesi benè Merentis-
simo, Parenti meo benignissimo, o-
mnique pietatis zelo & filialibus ser-
vitiis ad cineres usque colendo.

SALUTEM ET

dis, Clarissimis & Doctissimis Dominis,
bus & Evergetis Optimis,

DN. M. ABRAH. THURONIO,
Pastori in Cangasala meritissimo,
Districtus adjacentis Præposito accu-
ratissimo, Parrono ac Evergetæ sum-
mâ animi submissione indefinenter
prosequendo.

DN. M. JOHANNI UTTER,
Pastori in Orinesti fidissimo, Informa-
tori olim, nunc Promotori, quibusvis
obsequiis ad extremum vitæ halitum
demerendo.

DN. JOHANNI MULINO,
Sacellano in Messubj Laudatissimo,
sanguinis propinquitate & benevolen-
tiâ conjunctissimo, Benefactori per-
petim honorando.

PROSPERA FATA!

Cum venit in nostram specimen deponere
mentem,

Ingeniique rudis vilia mella dare;
Vos o fautores Mæcenatesque benigni,
Vos eritis viola, lilia verna, mihi.
Vester vestibulum frondens oleaster obum-
bret,

Vestraque sit nostris fertilis umbra favis!
Vester & heic adsit fugiens per gramina
rivus,

Unde domare sitim, nostra Melissa queat.
Non equidem sunt nostra thymi redolentia flore
Mella, sed hæc, Domini, gratia vestra ferat.
Quicquid in his gratum spirans reperitur
odorem,

Vestri erit hoc totum grande favoris opus;
Vos mihi delicias virides, & olentia latè
Serpilla, & dulcis pignora grata croci
Donastis; Vestris requievi frondibus ipse,
Cogebam pressis dum mihi mella favis.
Quicquid at incultum fuerit, redoletq; saporem
Ingratum, placidè pallia vestra tegant.
Hoc æquis animis, quod vobis offero munus,
Accipite, affectum, res data, dantis habet.
Ac humili vestro properate favere Clienti,
Cordiculus vobis qui bona cuncta vovet.

J. W.

In Eruditam Dissertationem,
Pereximii & Politissimi Juvenis,

DN. JOHANNIS WANÆI, Finl.
Optimorum Parentum filii haud degeneris,
Commilitis & amici mei sincere dilecti,

DE MELLIFICIO APUM nervosè
conscriptam :

Hylais apibus quanta est industria
parvis

Quando indefessè dulcia mella legunt,
Dum glomerantur item stipantes nectare cellas

Et properant pressis cogere mella favis,
Ac circumvolitant per florea rura, liquores

Utque legant dulces & nova mella parent,
Esse apibus partem Divinæ mentis & haustus

Æthereos, quare non renuisse decet.
Pluribus ista docet nunc dissertatio præsens,

Optima spes charitum doctæ WANÆ, tua.
Hâc opera euge probas te pervoluisse sophorum

Florida scripta, parans splendida mella tibi,
Unde tibi veniat Lauri de fronde corona,

Ausibus atque tuis mellificentur apes.

Honoris ergo subito,
sed gratulabundus

scripsit

JOH. FLACHSENIUS.

S. S. Th. D. Prof. Primarius
& Acad. h. t. Rector.

CANDIDO LECTORI.

Es ego dum cunctas quas ma-
china, continet, orbis
Contueor, partes oculos ver-
sando per omnes,
Omnibus in rebus sapientia
mira relucet

Numinis, illarum qui fons & conditor ipse est;
Has inter mihi nec minimè miranda videntur,
Cecropiæ volucris per amœna vireta volantis
Natura & variis exercita pectora curis.
Divinas hujus dotes mirosque labores,
Proposui tenui jam jam pertexere filo.
Sed cum non dignis vivisse coloribus illam,
Vires ingenii tenues depingere possint,
Te prece sincerâ venerabor *Candidè Lector,*
Ad liquidos fontes, & stagna viscentia musco,
Huic concede locum; Meropesq; aliæq; volucres,
Et manibus Progne pectus signata cruentis
Absint; Insultent nec oves hedive petulci,
Omnia qui latè vastant, & dente fatigant.
Sed qui prodestis nostris alvearibus, omnes
Vos precor, adsitis placato numine nobis,
Ingeniique rudis foetus & agrestia mella,
Vestro perpetuo faciles fulcite favore.

His,

seu ipse actus mel conficiendi; dicitur
& quibusdam mellificario, græcè μελι-
τοποίησις. Variæ acceptiones vocis no-
bis nullum facessant negotium, cum
iisdem plane destituatur, & unice pro
ipsâ arte mella faciendi usurpetur: ceu
Varro lib. 3. c. 16. *quod ad mellificium bonum
vehementer prodest.* & Columella lib. 9. c. 12.
Apes magis mellificiis quam fœtibus student.
Etiam si non inficias ivero, posse aliquan-
do traduci vocem ad signandâ quâcunq;
sententiarum aut similiû gratarum noti-
tiarum delectum. Non secus ac mel pro
sermonis ponitur lepore: Auson: Ep: 15.

*Qui melle carmen atque felle temperans
Torpere Masas non sinis.*

Queis sic prælibatis ipsum meum ex-
sequar propositum, & eo quidem (Vir-
gilii maximè ductum sequens) ordine,
ut primum de sedibus apibus prospi-
ciendis, atvearibusque extruendis: de-
inde examinibus non minus curandis
quam acqvirendis, porro de ipso melle
conficiendo agam; denique pauca de a-
nimalium subnectam industriâ.

MEM.

MEMBRUM PRIMUM.

Principio sedes apibus, statioque legenda,

Aulas & qvalli convenit arte strui.

§. I.

Prima igitur Apiario, si mellis modo velit fieri particeps, cura erit, ut locum, ubi alveare suum instruat, commodum prospiciat, & quidem talem, unde omnia apibus infesta quam longissime sunt remota. Sunt autem alvearia ponenda ad hibernos potissimum spectantia ortus; in loco, ubi non vocis sonitu crebrisque hominum aut pecudum absterreantur tumultibus; ubi aëris temperies, nec æstivæ lucis nimio ferveat æstu, nec brumæ vehementiori rigeat gelu; utrâque enim re infestantur,

Utrâque vis apibus pariter metuenda:

Et quidem commodissimus in ima vallis parte est locus, ægrè enim pabulis congestis onere graves ad domicilia sua, si editioribus exstructa sunt locis, redeunt, facilius autem favis exeuntes,

dum nullis adhuc onerantur ponderibus, etiam sublimiora possunt petere loca; Si villa in commodo sita fuerit loco, ædificio apiarium jungatur, ita tamen ne latrinæ, sterquilini & balnei tetris offendatur odoribus: Si vero minus aptus fuerit situs, & omnia inimica apibus, in vicinâ fundetur valli, quam sæpius adire possessori non sit grave; *oculus namque Domini saginat equum;* Maximam enim fidem desiderat & curam, nec minus segnem quam fraudulentum detestatur curatorem. Ubi-
cunque tandem struatur, non editiori cingatur muro, si vero ad prædones arcendos quis altiori delectatur, exiguis, tribus ab humo pedibus, per quas apibus aditus pateat, rimis perforetur. Lateri deinde custodum ad-
jungatur tuguriolum.

§. 2. Saltus & nemora alvearia circum, herbis salutaribus, melliferisque abundant floribus, ramosæ arbores ædibus undiquaque opacam concilient umbram, quæ sedes suas deferere vo-
len-

lentibus remoram injiciant, & cum dulcedine allecæ riparum alveariis exeunt, frondium captæ amœnitate ad pristina redeant habitacula: ceu canit Maro:
*Palmaq; vestibulū, aut ingens oleaster obumbret,
 Ut cum prima nobi ducent examina reges,*

*Vicina invitet decedere ripa calori,
 Obviaque hospitii teneat frondentibus arbor.*
 Adsint quoque liquidi & lentas undas trahentes rivi, vel adsint stagna in quibus viridis crescit lanugo, quin & vivis ut plurimum fontibus delectantur apes; hæc talia si immitior negaverit natura, adducantur industriâ, & undæ sive puteales sive canalibus immissæ, virgis ac lapidibus apum causâ sternantur

*Pontibus ut crebris possint consistere, & alas
 Pandere ad æstivum solem, si forte morantes
 Sparserit, aut præceps Neptuno imergerit Eurus.*
 Si pabulum naturale non est, conferri circa totum apiarium debent herbæ quæ mitia pabula, salubritatem & remedia conferunt langventibus; thymus videlicet gratissimum spirans odorem, Apiastrum seu Melissophyllon, quo apes miri-

rifice delectantur, adeo ut alveariis eo
 perunctis nusquam aufugiant, purpu-
 rea viola, candens liliū, cytīsus læ-
 riſſimum ſubminiſtrans pabulum, ſvave
 fragrans thymbra, Caſia viridis, album
 fativumque papaver, ignobile cerinthæ
 gramen, frondens roſa, ſvave olens roſ-
 marinus, dulcis melilotus, cunila vali-
 dum adverſus venena remedium; Nec
 non arbores, rutila, Ziziphus, ama-
 ranthus, amygdalus, pyrus, pleræque
 etiam, ne ſingulis immorer recensendis,
 teraces pomorum: talium apes ſunt
 avidiſſimæ. Mille præterea ſemina a-
 miciffimos apibus creant flores, ut ſunt
 frutices amelli, caules acanthini, gladio-
 lus Narciffi, innumeræque aliæ vulga-
 res naſcuntur herbæ quæ favorum ce-
 ras melle turgidas faciunt. ex quibus
 omnibus ut cytīſus ad ſanitatē ſic ad
 mellificiū thymus perhibetur aptiſſi-
 mus. Cum vero immitior fuerit aura,
 quæ longius ad paſtum prodire vetat,
 cibus erit parandus, ne neceſſario de-
 ſtitutæ pabulo, mel abſument: Igitur
 qui-

quidam coctas ficus in offis, alii aquam multam, alii uvam passam in vasculis ad ostia apponunt alvei.

§. 3. Sic facta mentione eorum quæ examinibus sunt grata, eorumque quæ promovent laborem, & svavitatem condita præbent pabula, videndum porro quæ nociva & inimica ipsis sunt, inter quæ præcipue ingratus est foetor, eamque ob causam à vicinia pingvium recedent stabulorum. Arborum florumque abunde reperitur, ex quibus maxima apibus perniciēs. In illis cornum arborem caveri oportet, nam flore ejus degustato, alvo concitâ moriuntur. Taxus pariter mella multum depravans absit. Frustra removendam esse olivam credit Plinius, *cujus proventu plurima examina gigni* certo sibi persuasum habet, herbam agolethron, cujus flore noxium virus aquoso marcescente vere concipiunt, eradicare convenit. Adhæc plurimorum animalium obnoxia sunt injuriis: impugnant eas vespæ atque crabrones, qui ante alvearia ple-

plerumque insidiantur prodeuntibus, & obsunt quoque qui vocantur è culicum genere muliones: populantur hirundines & quædam aliæ aves:

*Absint & picti squallentia terga lacerti
Pinguibus è stabulis, Meropesq; aliæq; volucres,
Et manibus Progne pectus signata cruentis.*
Insidiantur ranæ, quæ nec ictus apum sentire traduntur; inimicæ etiam oves, quarum illapsæ lanis difficile sese explicant apes; nec conveniens hædos, juvencas aliaque pecora ad eadem admittere pascua, rorem quippe decutiunt, mellificosque depascunt flores. Imo fuci etsi in fœtu, turbâ multum ad calorem conferente, apes adjuvent mellis tamen succis maturefcere incipientibus, maximo ipsis sunt incommodo, quippe operi non incumbunt, sed mella deglutiunt, ideoque sunt protelandi: Papiliones pariter intra alveos morantes apibus exitio sunt, nam & ceras erodunt, & stercore suo vermes progenerant, qui alveorum tineæ appellantur: Omnes pariter graves odores ipsis sunt virulenti, unde non
mi-

minus nidore cancerorum ignibus adu-
storum, quam cœni palustris exani-
mantur odore : Cavæ denique rupes
vallesque argutæ, si alioquin proventus
voto respondebit, summo vitandæ sunt
studio.

§. 4. Prævisis ac ordinatis sic sedibus,
prospectisque quæ vel profint vel obsint,
ipsa fabricanda sunt alvearia: quæ pro
conditione cujusque regionis aliam atq;
aliam obtinent materiam. Alii ex vimi-
nibus populorum, ulmi, betulæ aut vi-
tis, vel ex alterius alicujus arboris ea-
dem conficiunt virgultis : Alii opere
textorio salicibus connectunt, alii ex ar-
bore cavatâ aut in tabulas dissectâ, alii ex
ferulis flexilibus, ex quibus vasa com-
mode texuntur : Haud dubiè optimi ac
utilissimi sunt alvei ex corticibus, in re-
gionibus suberis feracibus factæ, quæ
nec rigent nimium hyeme, nee æstate
candent. Pessimæ sortis fictilia sunt,
quippe quæ æstivo calorem & hyemali
tempore frigus augment.

§. 5. Cum autem ex variâ, ut dictum est, exstruantur materiâ, videntum porro, qualem ipsam oportet esse fabricam ac structuram. Media alveorum angustissima, ipsarumque apum imitantia figuram sunt facienda, vasa in ordinem disposita laterculis vel cæmentis, ita ut singula binis angustis concludantur parietibus, combinanda, ora autem libera meatibus relinqvenda. in ordinem ita alvei sunt collocandi: ut alter paulum ab altero distet, ne agitentur, neve inter se contingant. Ultra tres in altitudinem vasorum ordines non sunt struendi: vestibula cavearum proniora quam terga ne pluviis & nivibus aditus pateat, ædificanda: ad imbres pariter inhibendos alvearia porticibus munienda & luto nec non frondibus & ulmis congestis tegenda, & quibuscunque denique possit mediis, â frigore & tempestatibus arcenda. Ne vero asperitate absterreantur, intus extusque fimo oblinentur bubulo. Foramina per quæ apes eunt redeuntque angustissima erunt,
ut

ut quam minimum admittant frigoris,
nec veneno repletus stellio, scarabei vel
papilionis scelestum genus, trucesque
blattæ per laxiora januæ spatia favos
queant populari. Utile quoque erit du-
os vel tres in eodem domicilio, ad e-
ludendam lacerti apibus è stabulo pro-
deuntibus inhiantis fallaciam, habere
meatus, nam sic obsidias ejus, per aliud
effugium evolantes, facillime evitant.
Juxta apiarium denique sit ædificium
quod aquilonis excipiat vehementiam,
hospitiisque gratum præbeat teporem.
Sic breviter & pro modulo ingenii ad-
umbratis scitu necessariis ad alveorum
curam, videndum iam quomodo exa-
mina comparentur, comparata retine-
antur, & retenta curentur? in quibus
occupabitur

MEMBRUM SECUNDUM.

Grata parentur apum quo pacto
examina, quæque

Acquisita semel sint retinenda
modis?

§. I.

§. I.

Non operæ pretium heic duco anxie
solicitem esse de origine apum in
quâ investigandâ multas Poëtæ sunt com-
menti fabulas. Dicunt namque nonnulli
virginem cui nomen Melissa eas primum
invenisse, unde data est occasio fabulæ,
eandem Melissam in apem fuisse con-
versam. Sunt alii, qui asserunt crabroni-
bus & sole genitas apes, quæ Dictæo
deinde in specu Jovis extitere nutrices:
Quod itidem verbo attingit noster Ma-
ro Georg. 4.

Dictæo cæli regem parere sub antro.

Nec desunt qui Aristæo earum inven-
tionem attribuunt ceu just. lib. 14. c. 7.
scribit: *Aristæum in Arcadia latè regnasse,*
eumq; primum & apium & mellis usum & la-
ctis adeo coagula hominibus tradidisse. Quibus
suis relictis auctoribus, haud pigebit heic
loci fœtus quomodo prognerent, ver-
bo innuere, cum hac de re magna &
subtilis inter eruditos ventiletur quæstio,
quippe apum nulli unquam apparuisse
dicitur coitus, seu experientiam ejus rei

indagatores compellant testem. Unde factum est ut plurimi existimarint apes floribus aptè & utiliter compositis confieri. Alii vero unius nempe Regis eas nasci coitu, qui solus est mas & magnitudine, ne fatiscat, cæteris longe dispar, adeoque reliquas apes hunc non tanquam ducem, sed tanquam marem socias comitari: Cui quo minus adstipulemur sententiæ, fucorum obstat generatio, nec ratio apparet quomodo idem coitus, alias perfectas, imperfectas generet alias? Commodissimè autem cum Plinio statuendum videtur, apes gallinarum more incubare, & id quod primum excluditur, candidi, transversè jacentis & sic adhærentis ut pascere videatur, est instar vermiculi. Ova autem illa ex coitu omnino generantur, semen enim muliebre, ni semen virilis adsit sexus, ad foetum producendum non sufficit, nec veritati consentaneum est, coitum eorum, licet non alicui apparuerit, prorsus negari; sed qui id urgent, errant cum iis, qui equas And-

da-

dalusias in Hispania, quia eas commiseri non cernebant, ex vento concipere statuerunt, cum tamen ab aliis equorum compressu eas gravidas factas jam sit observatum. Rex statim est mellei coloris, ceu ex optimis factus floribus, nec vermiculus sed statim penniger.

§. 2. Harum autem copiam potest quis sibi acquirere, vel ære, vel dono, vel aucupio. Cum autem apum sive examinum genera complura secundum Aristotelem esse constet: Alias vastas, glomerosas, nigras & hirsutas, alias minores quidem, sed æquè rotundas, infusci coloris, & pili horridi, alias magis exiguas, nec tam rotundas, sed obesas tamen & latas, coloris meliusculi, alias denique minimas, graciles & acutæ alvi unde Virgilius:

*Namq; alie turpes horrent, ceu pulvere ab alto
Cum venit, & terram sicco spuit ore viator
Aridus: elucent alie & fulgore coruscant,
Ardentes auro & paribus lita corpora guttis.
Itaque in his mercatorem probè oportet esse circumspectum, & quas pretio com-*

comparabit, prædictis studiosius comprobet notis. Optimæ habentur parvulæ, oblongæ, leves, nitidæ, variæ, auro ardentes, moribus etiam placidis: *hæc potior soboles*. Nam quanto grandior & rotundior est apis tanto peior, sæviorē non nulli pro pessimā habent, cujus tamen sævitia curā facile delinitur. Antequā vero & has quæ fortis sunt melioris, mercatur, frequentiam earum reclusis consideret alveis, & si inspiciendi facultas denegatur, externa observet signa: Nam plena esse alvearia, murmuris magnitudo, & exeuntium nec non redeuntium monstrat apum multitudo. & si omnes intra alveare silentes forte conquiescant, labris aditus foramini admotis flatum emittat, & sic ex resonante perterritarum fremitu paucæ ne vel multæ sint poterit æstimari. Tutius etiam ex viciniā quam e longinquo, ne aëris tententur varietate, acquiruntur. Si vero contingat ut ex viciniā non possint haberi regione, sed ē remotionibus advehendæ sint locis, nocturno id fiat tempore, interdiu requie fruantur,

gra:

grata pabula & palato earum arridentes liquores, conclusis infundantur alvearibus, ne alimenti defraudentur inopia. Alvearia non nisi die ad vesperam vergente aperienda. Triduo deinde observare oportet ne universa extra januas se effundat cohors, quod fugam eas meditari clarissime evincit, quam stercore primogeniti vituli oribus vasculorum adlito credit fisti Varro. Emtorem pariter videre oportet, valeant ne an ægræ sint. Sanitatis signa sunt: Si frequentes in examine, si nitidæ, si opus quod faciunt, æquabile ac leve: minus valentium, si pilosæ, horridæ, pulverulentæ.

§. 3. Quæ vero dono vel aucupio contingunt, in his adeo accuratum non licet esse probandis, cum donum sive bonum sive deterius repudiare non sit conveniens, juxta proverbium Fenno-
num: *Ey stenciheswoisen subun hambaita saa caho. i. e.* Equi dono accepti dentes non licet inspicere. & quæ aucupio acquiruntur tales suscipiendæ sunt, quales fors obtulerit, nec *spes precio emenda.*

Ma.

Maximè tamen interest degeneres, quæ
 generolas infament, non esse intermiscen-
 das, admittis enim segnioribus minor
 mellis provenit fructus. Curam autem
 auceps hanc vestigandis adhibebir exa-
 minibus: ubicunque animadvertit lucos
 & saltus idoneos, liquidis frequentes
 fontibus & gratae fragrantis odore thym-
 bræ, eos matutino, ne dies eum deficiat,
 assidue observet tempore, quæque tur-
 ba sit aquas libantium. Si infrequentes
 volitaverint, penuriam earum arguit, si
 vero catervatim commeent, majorem
 aucupii sperare licet fructum. Queis
 visis primum quam longè alveare su-
 um habeant inquirendum, cujus gratiâ
 liquida rubrica vel alio quopiam colore
 intermixtus præparandus est liquor, quo;
 cum, testucis illitis, undas gustantiû ter-
 ga cautè contigeris: reditus commora-
 tionem facile proder, itaque ex morâ
 distantia æstimatur loci, si celerius fon-
 tem revisunt, avolantum insistentes vesti-
 giis, sine labore ad sedem pervenies ex-
 aminis. Si vero longius abesse videantur,

solertiori opus est inquisitione, quæ talis â mente erit Columellæ: Internodium Arundinis, exiguo â latere facto foramine, per quod mel infundatur, excissum ad fontem ponendum, cumque in cavatam arundinem dulcis allectæ liquoris odore, per rimam irreperunt apes, pollice rima obstructa tollendum. Unius deinde emissæ quousq; poterit obfervet iter, dum vero hæc prospectum eludit oculorum, alteri pollice sublato exitum aperiet, inque ejus volatum oculos quamdiu licet defixos habeat, & sic deinceps donec ad latebram ducatur examinis; si alveare in specu exstructum fuerit, fumo apes abigantur, ærisque rursus coërceantur sono, quo in frutice vel editioris sylvæ fronde confideant, & â vestigatore parato in hoc ipsum condantur vase. In arbore autem cavâ si mansionem sibi elegerunt acutissimâ æque â superiori ac inferiori parte præscindatur terrâ, mundoq; obregatur vestimento, & rimis si quæ sint illitis ad locum alvearibus prævitum perferatur, parvisque re-

lictis foraminibus more aliorum collocetur alveorum. Sunt & qui vere instante exigua vasa, apiastro aliisque apibus gratis perfricata herbis, melleque respersa, per nemora non longè à fontibus disponunt, queis examina allicere student, quod itidem svadet Virgilius:

---- Huc tu iussos, asperge saporis,
Trita meliphylla & Cerinthæ ignobile gramen.
quod tamen non nisi in iis locis ubi magna earum est frequentia, ni in cassum laborare velis, facere prodest.

§. 4. Sed etiam aliam apum inveniendarum Poëtæ nobis fabulati sunt viam, quam, cum aliquid veri sapere videatur, sicco (ut ajunt) pede præterire haud consultum duxi. Quomodo scilicet ex bubulo corpore putrefacto nascuntur apes, unde Archelaus in Epigrammate ait eas esse

Βοὸς Φθινομένης πεποιημένα τέκνα.

Putrefacti bovis filios. item.

Ἰππων μὲν σφῆκες γενεὰ μόχλων δὲ μέλισσαι. h. e.
Egvorum qvidem Vespe genus, vitulorum vero apes.

Qvam apum acqvirendarum rationem Aristæus traditur primus invenisse: Nam cum Eurydicæ Orphei uxori, amore ejus captus, vim inferre conaretur, illa per avia fugiens morfu serpentis dicitur occisa, in cujus ultionem Nymphæ omnes Aristæi perdidere apes, quapropter matris auxilium implorans, ad Protea consulendum perducitur, â quo infortunii causam edoctus, Euridicen Sacrificiis placare jussus est, quo tacto taurisque quatuor, totidemq; juvencis immolatis, ingens apum multitudo â bobus erupit, atque hoc pacto suas recuperavit apes, quod pluribus persequitur Virgilius: unde ultimos versus queis eventus ipse describitur apponere placet.

*Aspiciunt liquefacta boum per viscera, toto
Stridere apes utero, & ruptis effervere costis.*

Apes ex cadavere progigni, videtur etiam probari posse, ex Judicum 14. 8. ubi literis consignatum legimus quomodo Samson leone occiso, post aliquot dies revertens, declinavit ut videret cadaver leonis. *Et ecce examen apum in ore leo-*

leonis erat, ac favius mellis. Quod tamen ut singulare miraculum an in exemplum trahere liceat haud immerito ambigo.

§. 5. Sic acquisitis apibus proxima erit cura quomodo eadem retineantur: Nam *non minor est virtus quam querere, parta tuere.* Præcipua itaque earundem identidem habenda est cura, nec ullo tempore negligentius curandæ: præcipua autem vernali tempestate adhibenda est cautio, dum novos progenerant fœtus, quomodo scilicet fuga novorum sistenda est examinum, quippe quæque plebs cum suis generatur regibus, quæ vagantibus juventute animis, consortia fastidiens veterum, nisi servetur effugit, nova sibi quo conquirat habitacula. Ante biduum vero vel triduum quam evolaturæ sunt apes acrius tumultuantur ac murmurant, quo, appositâ frequenter aure, explorato, solertiolem quoque fugæ inhibendæ navet operam. Quin & jam eruptionem facturæ, militum instar castra locantium consonant, ac egressæ in aditu suo uno aut duobus com-

commorantur diebus, quæ novis statim excipiendæ sunt alvearibus; Tum vero curatorem maximè oportet esse attentum, & observare accuratè utrum pugnam an fugam meditentur, & ad utrumque parata habere remedia, nam non minus hoc quam illud est nocivum, utrumque multum fructibus & proveni-
tibus derogat, nec non interitum minuitur alvearibus; Pugnam autem facilimè ejecta compescit pulvis: ut Maro.

*Hi motus animorum, & hac certamina tanta,
Pulveris exigui iactu compressa quiescent.*

Item si mulsum aut alius aliquis liquor, grata lævientium iras mitigans dulcedine aspergatur. Si intestinis, pluribus exortis regibus implicitæ sunt bellis, duces seditionum interficiendi.

§. 6. Ut vero innotescat quinã reges & quis eorum neci tradendus, regis formã paucis depingere non grave erit. Sunt autem reges cœteris majores, magis oblongi, rectioribus cruribus, minus amplis piñis, pulchri coloris, nitidi, leves ac sine pilo: quidam etiam infusci atque hirsuti reperiuntur.

Nam-

*Namq; dua regum facies duo corpora gentis:
 Alter erit maculis auro squallentibus ardens,
 Et rutilis clarus squammis, insignis & ore.*

Inter auctores non convenit Rex habeat ne aculeum an non? aliorum est opinio, eum nullum habere aculeum, sed majestate tantum armatum, adeo ut cœteræ omnes aculeos habentes, se tamen ipsi ex reverentiâ submittant: Alii vero non aculeo sed ejusdem usu destitui contendunt; Libero cuique de hac re relicto judicio, posterior mihi magis arripet sententia; itaque in interficiendis seditionum auctoribus cautum oportet esse, ne melioris sed deterioris notæ interimat duces.

*Deterior qui visus, eum ne prodigus obsit,
 Dede neci, melior vacua sine regnet in aula.*
 Non nitidi & leves, sed fusci ac hirsuti extinguendi, pulchrior relinquendus, qui & ipse sæpius factis excursionibus alis exsectis servetur, illo namque cunctante nulla peregrè excedet.

§. 7. Fugam vero examinum patriam fastidientium novasq; acquirentium se-

sedes ipsarum denunciat evolatus, cum enim exeuntes sic in vestibulo glomerantur, ut nullæ intro revolent, Sed omnes sublimē petant, certissimum est colonias meditantium argumentum. Itaque tinnitu æris fugiens terreatur juvenus, & frondentes arborū rami, dulci liquore, floribusq; apibus gratis conspergantur, quorum fragranti odore ac sapore mellifico retenta, in proxima sese recondit cunabula, qua propter vasculum in hoc præparatum & intrinsecus Erithace, apiastro aliisque dulcem spirantibus odorem flosculis perlitum habeat, quo perterrefactæ sese recipiant apiculæ, & si tardiores sint fumo leni intrare cogantur. Vas vero in eodem loco ad vesperam patiaturs manere, summo autem mane cæterorum lateri adjungat alveorum. In hanc novam quæ pervenere coloniam, adeo perhibentur novis delectari sedibus, ut licet proximè appposito alveo unde exiere, hoc potius contentæ sint domicilio. Nec suo caret fructu vacua in apiariis habere

re-

receptacula, nonnullæ enim ejus naturæ sunt apes, quæ egressæ diverticula in proximo sibi inquirunt, vacuisque repertis caveis tabernacula sibi fabricant.

§. 8. Sed nec minimum ad conservandas proderit apes morborū nosse & causas & remedia, variis quippe & ipsæ obnoxiae sunt infirmitatibus; Anniversarius earum verno tempore morbus est profluvium alvi, quod sibi tithymalli frutice, ulmi samerâ, novis pomis, primitivisque fructibus, post hyemale jejunium avidius pascences, inferunt, quo, nisi remedium præsto sit, pereunt. Crebræ ipsis pariter demortuarum exequiæ maximum deferunt exitium, dum aliæ cadavera efferunt, aliæ intus immodico se macerant luctu. Plures *Φαγεδαίνας* vicio mortem sibi consciscunt, more namque suo tot quot implere se posse existimant, fabricatis ceris, mellis comparandi causâ longius progrediuntur, ubi subiti eas sæpius exsorbent turbines, cum vero residuæ favos non possint explere, vacuæ cerarum partes putredine

corrumpuntur, & sic mellis favorumque
 vitiatorum fœtore ipsæ quoque defici-
 unt. Nimio pariter labore interitus sui
 causa existunt, dum magnam florum
 copiam terra protrudit. Signa quibus
 langvor earum dignosci potest, enume-
 rat Virgilius sequentia: quod continuô
 fit ipsis alius color, macilenta facies,
 in funus prodeant, pendentes ad limina
 hæreant, intra tecta maneant, gravio-
 rem edant sonitum. Unde etiam varia ægris
 præscribit remedia: dicitque galbani ac-
 censi reficiendas odore: fistulis ex arun-
 dine factis ex canalibus ad pabula alli-
 ciendas: Gallâ contusâ, rosâ siccatis, de-
 frutis. uvis passis, thymo, Centaureâ
 nec non Amelli radice medicandas. Pli-
 nius sorbam è melle contusam, boum aut
 hominum urinam, grana puniceimali a-
 mineo conspersa vino, svadet præbere, &
 genistas circumferri alveariis. Ne ve-
 ro *Φαγέδαινα* noceat, monet Columella
 duos conjungere populos, qui integras
 adhuc possint implere ceras, vel si al-
 te-

terius non sit copia examinis, favos vacuos antequam putredinem contrahant, acuto refecare ferro. Dantur & aliæ morborum causæ, alia remedia, quæ instituti brevitatis svadet præterire.

MEMBRUM TERTIUM.

Qui distendat apes stillantes nectare cellas,
Utque sibi quærat nobile nectar herus.

§. I

Acquisitis sic examinibus solertique curâ variis apum casibus prospectis remediis, excipit ipse fructus & artificiosum mellis opus; ubi enim intensum hyemis frigus remitti, novique veris teneræ frondes & virgulta cœperint apparere, ad suos redeunt labores, nec ullum dummodo cœli comoda fuerit temperies otio perdunt diem. Sed universæ ad partitos sibi redeunt labores: Juventus extrâ alvearia se confert, vicinosque

pererrat lucos, aliæ florum gemmas prioribus asportantes pedibus, *tota*, ceu loqui amat Plinius *redeunt pandata*, in quibus colligendis ingentem suam probant industriam, non enim promiscuè, sed ex optimis, de viola in violam transiendo, decerpunt rosis, & quidem tanta cum cautione, ne alium inter volitandum tangant florem ejusque matutinum decutiant rorem: Aliæ fontium haustus aquarumque guttulas lanuginoso gestant corpore. Seniores eas exceptas exonerant, quibus non minus ac junioribus diviæ sunt functiones, aliæ enim structuræ inserviunt, aliæ in poliendo occupantur, nonnullæ à juventute asportatam ad favos reponunt sarcinam, quædam ex allatis victum parant floribus, una enim & vescuntur & operi incumbunt, quo omnia æqualiter & dispositè fiant, nec confusio operis, cibi aut temporis committatur. Si imitem tempestatibus expectant diem (ventos enim & imbres prædivinare traduntur) intra tecta se continent, ægros curant, alveos pur-

purgant excrementaque foras deportant; Vespere strepantibus una bombo quietem imperat, eodemque manè ad labores excitat Solus Rex immunis a labore, sed nec ipsi sua deest cura, omnia enim diligenter inspicit, præsentia suâ opus promover, imponit aliis ut aquentur, alias jubet fingere mella, aliis imperat ut favos exstruant & expoliant, alias vult ad pastionem proficisci, interdum etiam operum & munerum fieri mandat mutationem. Triplex autem ipsum laborem subsequens effectus præcipuè est attendendus, favi scilicet cera & mel.

§. 2. Vix autem dignis depingi potest coloribus apum in confingendis favis industria. Prudentissimi quidem olim Reges egregias quasdam solerti Architectorum arte exstrui curarunt aulas, sed omnem artificum solertiam apum eludit industria. Magnifice exstructis palatiis domicilium eminet apum, mira quippe arte suos ædificant favos, variisque alveos concavis exornant cellulis, iisque
lex.

sexangulis, quod sine arte, sine tegulis & sine circino, adeo exactè, ut è sex conflet angulis, facere possunt; nec angulum angulo, sed quo firmior sit, angulum lateri reperiatis adaptatum. Regum cellas cæteris ampliores, sublimiori erigunt loco, his proxima senectute decrepitarum, tanquam consiliariorum, custodum ac satellitum regis locantur receptacula. Extrema pars ædium adolescentiores & viribus robustiores manet. Favi deinde superiori parte affixi cellarum tectis & lateribus adhærentes struuntur, relictis tamen limitibus unde aditus exitusque ipsis pateat. Fabricam favorum pro alveorum ratione quidam obliquæ, quidam quadratæ, quidam rotundæ volunt esse figuræ. Primas denique cellulas ad fures fallendos inanes struunt.

§. 3. Cera vero quam fingunt triplicis est sortis, adeo ut prima operis fundamenta, Comosin, secunda pissoceron, tertia propolin nuncupent eruditi, Comosis ceu Metys crusta est & nigra saporisque amari. Pissoceron ex cera &
pi-

pice five gummi resinave est exstructum: Propolis vero è mitiori popullorū gummi crassiorisque materiæ perficitur floribus, quæ favi stabiliuntur omnisque frigoris & tempestatis injuriæ obviam itur. Materia vero ipsius ceræ est gluten ex floribus & arboribus profluens, imprimis olea arbor ceræ memoratur esse ferax, etiam faba, Apiastrum, cucurbita & brassica ceram, fed & cibum suppeditant, ceram cum melle papaver; Græca vero nux & lampsana non solum mel & ceram sed etiam cibum. Usus ejus est in oblinendis tectis alveorum nec non favis multicavatis senisque instructis lateribus ædificandis.

§. 4. Denique ex congestis florum succis, rivorum guttulis, vernoque rore, quod dulcissimum est, conficitur mel, quod ut in sacrificiis usitatissimum sic in conviviis jucundissimum. Hic ipse fructus laborum quos tantâ cum diligentia apes exercent hujus causa & favos & ceras fingunt. Primo autem intuitu id, quo cellas replent, instar aquæ val.

valde est dilatum, quod vero statim ad vini, musti, potusque recens cocti fervescit modum, & sic successu temporis purgatum & magis coctum dulcescit, crassiolemque sibi inducit faciem, quod mellis deinde nomine venit; & tantæ est præstantiæ ut DEUS genti suæ divinam promittens benedictionem hac voluerit uti phrasi, quod esset *introduciturus eos in terram lacte & melle fluentem*, queis verbis nil aliud innuitur, quam terra divinitus ita irrigata, ut omnis generis fructus amœnissimosque flores in magnâ germineret copiâ. Mellis etiam extollitur sapor, Psal. 119. v. 103. cum enim miram verbi divini dulcedinem veller commendare David, nihil quocum eam conferret commodius potuit invenire, quam mel, ideoque exclamat. *Quam dulcia sunt palato meo elogia tua, præ melle ori meo.* Miris itidem Poëta noster hoc effert laudibus.

*Hinc cæli tempore certo
Dulcia mella premes: nectantum dulcia, quantū
Et liquida & durum Bacchi demitura saporem.*

In

In hoc cœlesti dono conficiendo, cunctæ proprium implent alveum, nec vel tempestas subito exorta eas potest cogere alterius occupare cellulam. Ab adultioribus autem ceu usu & experientia diuturna edoctis, præstantissimum confieri mel testantur experti, præsertim cum thymi & aliarum calidarum siccarumque herbarum abundant floribus. Unde mel hoc suum habeat ortum docere conatur Plinius, dicendo ex aëre & maxime siderum coitu provenire, in hunc enim modum differit lib. II. c. 12. *Cum prima aurora folia arborum melle roscida inveniuntur, ac si qui matutino sub divo fuere, unctas liquore vestes capitulumque concretum sentiunt, sive ille est cœli sudor, sive quedam siderum saliva, sive purgantis se aëris succus, sive aquæ est, & purus, ac liquidus. & suæ naturæ qualis fuit primo. Nunc vero è tantâ cadens altitudine, multumque dum venit sordescens, & obvio terre habitu infectus, Prætereâ a fronde ac pabulis potus, & in utriculos congestus apum, adhuc succo florum corruptus, & alveis maceratus,*

totiensque mutatus, magnam tamen cœlestis naturæ voluptatem affert. Certum est mellem confici liquorem, ex stillante matutino rore, amœnissimis herbarum flosculis, liquidisque fontium guttulis intermixtis, & multâ apum temperatis solertiâ. Ubi vero illud quod sic ex rore & floribus colligunt alterationem subeat Physici certant, quibus nec ausim me Palæmona interponere, sat habens, quæ hæcenus obvenerunt, notasse.

§. 5. Sed hoc mel nec unius ejusdemque est sortis; sed variat multum pro ratione pabuli, regionis & temporis, optimum semper est ubi optimi flores. In numeroso illo florum catalogo, queis apes delectantur, & ex quibus mella colligunt, saporem imprimis dulcem, gratiamque præcipuam thymus habet: Huic thymbra, serpillum & origanum haud multum cedunt. His proximæ rosmarinus & cunila ceu satureja, quæ omnia mel saporis reddunt optimi ac generosi. Mediocris deinde gustus sunt Amaranthini, Ziziphi reliquaq; quorum
in

in membro primo facta est mentio. Vil-
lissimæ sortis mel sylvestre est, quod ex
genistâ & arbuto provenit, nec non vil-
laticum quod ex oleribus herbisque gi-
gnitur stercoreosis. Pro nationum vero
diversitate, diversæ pariter mella sunt
bonitatis & præstantiæ. Unde Atticum
mel præstantissimum dicitur; Sicilia fa-
vos cera gignit notabiles, Creta vero
Cyprusque in magna copia mel pro-
trudunt, adeoque ubertate aliis antecel-
lunt regionibus. Ejusdem varietatem
temporis pariter evincit observatio: Mel
plenilunio uberius, serenâ die pingvius,
æstivo tempore rutilum, quippe siccio-
ri confectum aëris temperie: Commo-
dissimum aurei coloris mel æstimatur,
quippe quem è thymo reservat colorem,
nec non pingue quod rore marino spis-
sum. In omni vero mellis genere ma-
ximam meretur laudem, quod per se
instar musti oleique defluxit.

§. 6. Ut vero ex hoc tam celebri ac
artificioso examinum opere aliquod a-
piarius perlentilcat commodum, dulciq;

hoc liquore sua possit replere dolia, & in suos deinde convertere usus, accurate quomodo mellatio ipsa instituenda sit, teneat. Tempus quo eam sibi præsumet operam, ipsæ apes degenerem prolem exigentes ostendunt, unde & examen quasi exagimen dictum est. Cum igitur crebrius pugnantes & ab apibus fuci sine industriâ favis insidentes, congestumque deglutire studentes mel, expelli & extra tecta proturbari conspiciuntur, paratus erit alveorum cellulas oculis lustrare & assiduo inquirere studio, utrum pleni vel non, sint favi, semiplenis adhuc cellulis, messem per aliquod adhuc differre convenit tempus: sin ad summum repleti, superpositaque obliti fuerint cerâ, castrare eos occipiat, actioni autem huic matutinum eligendum est tempus, ne apes ejectæ nimio fatigentur æstu; instrumenta ipsi erunt; culter quem Columella vult esse oblongum, utraque parte acie latâ, capite aduncum habentem scalprum. & aliud ferrum primâ fronte planum & acutissimum, quo meli-

lius hoc favi succidantur, illo eradantur. Quo melior favos lustrandi detur occasio, fumo aridi accensi fimi apes abigantur, quæ nidori infestæ extra alvearia proruunt, & sic facta potestate auferendi, probe sciat, quantum quovis tempore ipsi licitum sit promere. Dum nemora pabulis adhuc affluunt vernali tempore, quintam, autumnali vero hyeme jam instante, tertiam partem favorum relinquendam esse solertes svadent mellatores. Quamquam certa hac in re non possit præscribi mensura, sed cuique pro florum frequentia vel defectu, apum prospiciendum est commodo; Rimæ per quas apes iter suum habent sedulo occludantur, ne opes suas pertinacius inquirentibus aditus pateat; Veteres autem corruptique auferantur favi, integri ac melle turgidi remaneant; castratis deinde alvis, favi transvertendi, & quæ prius â tergo erat anterior deinde fiat; in melle autem colligendo observandum ne misceantur cum optimis cel-

cellulæ, quæ vel pullos habent, vel quasvis male olentes sordes, sic enim exiguo inquinato succo optima quoque defædantur & corrumpuntur mella, & quod optimi alias est saporis, hujus admixtione fit deterius.

MEMBRUM QVARTUM.

Quæ sit in insectis industria, quantaque virtus,
Quæ morum pariter sint simulacra feris.

§. I.

His ita simplicissime & pro modulo ingenii explanatis, Corollarii loco aliquid de animalium subnectendum videtur industriâ & promptitudine, in rebus, quæ & hominum eludunt prudentiam, perficiendis, quod vel unius hujus insecti naturam perpendenti operaque ruminanti valdè industria ad oculum patet, imo accuratiori judicii lance animalium pensitanti mores & labores, facile obvium erit, in iis clarissima omnium virtut-

tutum cernere simulacra, Quæ quamvis rationis sint expertia, legibusque destituantur, id tamen, ad quod homines ne legibus quidem facile obligantur, suâ efficiunt naturâ, ferventiori pariter studio quam homines etiam solertissimi suos expediunt labores. Et ne gratis hæc dixisse videar unico prolatum probare volo argumento.

§. 2. Maxima virtutum experimentaprehenduntur in animalibus, ideoque suis minimè defraudanda encomiis, ut vero brevitati studens, nihil de Elephantis maximi illius omnium terrestrium animalis proloquar dotibus. Nihil de Cameli loquar frugalitate, nullam de leonis magnanimitate faciam mentionem, non urforum commemorem solertiam, nec de Pardi (ut ita dicam) gratitudine differam, neque etiam de tigridis narrem velocitatem, ut aquilæ fortitudinem & prælia silentio transeam, Philomelæ dulcia præteream modulamina, Ciconiæ castitatem & galli raceam vigilantiam, hirundinum miram in nido construendo
fi.

fileam solertiam, alaudæ dulcissima reticeam cantica, neque columbæ mutui amoris ac castitatis immorer studiis, uno tantum vel altero monebo verbo de minorum animalculorum, quæ insectorum veniunt nomine eximiâ industriâ, in quibus ut artificiosam in minutissimo corpore membrorum compagem, cunctarumque partium corporis valde aptam digestionem, sensuumque exquisitum discrimen & perfectionem, ita etiam sub angusto pectore, insignes & sæpe majores quam in majoribus animalibus admirari licet dotes. Nec quidem labor noster occupabitur, in rimandâ illa diligentia, quâ bombyces telam suam texunt, filaque nere solent tenuissima, quæ præ nimia suâ tenuitate visum hominis etiam acutissimi fugiunt, unde vestes fiunt splendidissimæ, regû exornantur. Palatia, & divitû preciosissimi sunt habitus; nec araneorum assiduus in telis extruendis labor me suspensum teneat, sed unicè & quanta fieri poterit brevitate, quæ in apibus nostris industria & quæ vir-

virtutum apparent vestigia attingam, cum ex omnibus infectis hoc unum in hominum utilitatem à naturâ factum videatur.

§. 3. Vix autem proferri potest, quam multarum in hoc animali virtutum nobis proponuntur simulacra: bove quidem quoad corporis staturam millies est minus, sed infinitis quâ internas dotes excellentius est privilegiis. In optimè constitutâ vitam degit republicâ, & unumquodque examen à regis sui dependet nutu, quem sibi præsidem & imperatorem non suffragiis, sorte aut jure hæreditario apes eligunt, Sed cui natura formæ pulchritudinem, corporis magnitudinem, animique mansuetudinem indulgendo, principatum obtulit, Vix autem verbis satis prædicari potest, assiduum earum erga hunc suum regem studium, hunc, si aufugerit, sagacissimè inquirunt, priorisque memores moderationis, omnes intendunt nervos quo ad pristina reducant gubernacula: senectute vel aliis oppressum infirmitatibus

studiolè curant ac sublevant, peste vel alio casu sublato, mœrore afficiuntur maximo, non cibos convehunt, nec alvearibus excedunt, sed tristi circa corpus ejus glomerantur murmure, sæpiusq; ni subveniat quis, pertinaci se macerantes luctu fame intereunt. Admiratione autem plenissimum est ipsum opus earum, quod æstivo frequentes exercent tempore, & undique necessaria ad usum hyemis colligunt pabula, nec non hominibus, ex optimarum herbarum floribus liquorem conficiunt gratissimum, & domicilia sibi exstruunt artificiosissima, de quibus in antecedentibus; quod opus manifestissimum est solertis indicium industriæ. Munditiei, puritatis & castitatis amantissimæ sunt, nulla eas libido, nullæ venereæ agitant furia, coitus earum nulli dicitur innotuisse. fugo & unguento illitum delibutumque conjunctis fugant viribus; lordes & inquinamenta in peculiarem congesta locum nec non mortuorum cadavera diebus

bus minus serenis efferunt; sed nec aliis fortitudine hoc insectum sedit animalibus, gravissima namque apes cum adversariis committunt certamina, dum videlicet fucos favis insidiantes flavumque devorare cupientes mel, in exilium agunt, & si plus æquo furentur, prorsusque intolerabile afferant damnum, graviolem de iis sumunt pœnam, aculeisque ceu latronem pungunt, sæpiusque redeuntem vita plane privant; ut & gravia inter se, si duo exorti sunt reges, belli subeunt discrimina, totisque congregiuntur viribus. Aristoteles lib. 8. c. 40. refert *eas aliquando equum invasisse & interemisisse*. Hinc est quod hostes ecclesiæ irritatis comparantur apibus Psal. 118. v. 12. Sic Barclajus dum negat irritandos esse virtute & literis claros viros, comparat eos apibus, dicens lib. 1. p. mihi 72. *Quod si ejusmodi apum mella non placent, saltem non sunt excitandi aculei injuriâ & contemptu*. Imo relaturn legimus, apum alvearia in medios projecta hostes, saluti fuisse hostemque

in fugam convertisse, sed apes simul & sunt placidissimi ac pacifici, adeo ut in iis nec aculeos nec svavitatem desideres, unde, ad urbani octavi Pontificis insignia, in quibus apes gestabantur, Lugduni in aulâ Archiepiscopali sequentes exrant verius;

Sugite nectareo madidantia lilia rore,

Delicias pacis fugite pacis aves.

Sidite pacificis volucres in floribus: orbem

Nam condire suo lilia melle queunt.

Temperantiæ denique sunt studiosissimæ, nullis sordidis vescuntur cibis nec nisi dulcedine florum liquidorumq; delectantur fontium haustu: absinthium vero & alias amaras herbas liquoresque impuriore ceu venena horrent: ex quibus cuique non minus hujus quam cæterorum animalium, clarissime puto innotescere industriam & solertiam.

Et hæc etiam sunt simplicissima ea quæ in præsentem, suppellectilis & brevitatis habitâ ratione, colligere sustinui materiam, atque hic comprimenda verba stylumque abscindendum esse duco; Tuum B. L. obnixè compellans favorem quo qualiacunque rudis ingenii mella

æqui bonique consulere, inque meliorem inter
pretari partem haud dedigneris. Atque de tuo
sic certus favore, calido voto supplicique hanc
opellam concludam prece, velit pater lumi-
num à quo omne promanat bonum, omnibus
nobis qui studiis addicti sumus Musisque no-
strum profitemur nomen, hanc apum beni-
gnè largiri industriam, ut earum in floribus
eligendis h. e. solidæ eruditionis fundamentis
jaciendis solertiam, in laboribus exsequendis
fervorem, in perferendis tolerantiam, deniq; in
opere perficiendo artificium queamus imitari!
Sic sane certo certior sum curas nostras non
fore frustraneas, sed temporis successu, stu-
diorum nostrorum dulcissima
colligamus mella.

*Tranquillum ventis mea fessa carina secundis
Quod tetigit portum: gratia summa DEO.*

JOHANNES WANÆUS,

per *Avayegūna*

See Han Wann Of Ju:

The som på Pindi Berg / sitt nöje sötia
finna/

Deß Himmel-hotand full beslija taga in/

The kämpa tappert möst med Sienderna sin/

Som sötia dem ifrån det passet drifwa / vinna.

Her

Herr Brift med Systrar sin / Gern Kättla och
Gern Lättia /

Måst strida för den ort / samt vinna många från
Opsatta Cronan; geer i stället spott och håhn /
Det dem som gifwer rapt de plå på hufvud sättia.

Än slitkom til föracht / opslämma Seger-wissa /
Wij spelet wunnit haa / the Klemar liggia ne'rt /
Och så om seger wår ett nogsamte wittene geer ;
På slite och annat sätt the myckit åt them slisa.

Men Herr WANÆUS är en af den Lättie-skara /
Brift / Kättian / Lättian led slätt inett wun-
nit haa /

Som man med hugnad seer / af detta lärda
blaa /

Som om dess Wert och Frägd gode wittene mån-
de wara.

Nu träd här fram Her Brift / med tina Systrar
wrånga /

Lätt see doch hwad det är / i wunne på den Swän /
Han wän ju Er med hast med flere Pindi Wän /
Han segrar / men i måst med skammen sorgse gånga /
Och klaga : See Johan Wanæus, wann
i fänder

Och Systern alla tre som wunnit mången förr /
Ju wunnit har Han wist ej mera gny wij tör /
Att hindran i dess fart wårt hopp nu återwänder.

AND. PACCHALENIUS, Jun.
Adj. i Europaumne.

Ad Juvenem,

Solidâ eruditione & morum Suavitate

Mellitissimum,

DN. JOHANNEM WANÆUM,

Patriotam & Amicum meum æstima-
tissimum.

de MELLIFICIO doctè Disputantem,

EMBLEMA:

MELLA a MELLIGENO.

Fluminis Auraici propter vada cerula degens,
Delicias veris, lumine lustro, novi.

Ut mihi demulces mentem per amœna voluptas:

Ut mihi mox oculos, Flora decora, rapis.

Sed mage quo vires exercet mellifer ales,

Me juvat & melli est melleus iste labor.

Affidue cerno flores libare per arva:

Arva per Auraici, gramine culta, soli.

Nectareosque simul video gustare liquores

Fontis inexhausti, qui rigat arva fluens.

Talibus en! succis sua quando apiaria complet,

Inde facit doctâ, dulcia liba, manu.

Mellificans apis est, juvenum flos ipse Wanæus,

Ingenii prodens ausa polita sui.

Ille rosas carpsit laticesque Sacros Heliconis:

Hoc opus Egregium roscida mella sapit.

L. M. scrib.

HENR. LILIUS, Sat. Fen.

Naturam mellis, Præceptor, pingis o-
pimi,

Das simul ingenii mella probata tui.
Hilce precor cæptis Numen benedicat
ab alto,

Et tua perpetuo promoveat studia!
Vive diu felix in longos Nestoris annos,
Atque satur vitæ cælica regna pete.

ut vobis

MARTINUS PRYB.

Promeritis juvenem nostrum quis laudibus
ornet?

Qui valet ingenio regeto, durosque labores
Sustinet, elogiis illum mactare deceret
Me, mea sed prohibet rudis ac inculta Mi-
nerva:

Ast opus hoc faciet famam laudesque pe-
rennes,

Et jam Wanæi vulgabit nomen in orbe.

Ergo tibi merito, Præceptor, gratulor, atque
Ilt tua cæpta tibi cedant feliciter opto.

JOH. LUNDEEN.

